

Kurtarılabilecek Türler...

çok merak edilen de, "acaba bu vahşi yaratıkla biz insanlar arasında bir akrabalık var mıydı?"

Her konuda olduğu gibi bilimsel çalışmalar bu sorunun da yanıtını verdi. Günümüzde goriller, sınıflandırmada insanın da bağlı bulunduğu **Primatlar** takımında yerini almıştır. Goriller **Primatlar** takımına bağlı bir

üstfamilyada, Eskidünyamaymunları üstfamilyasında, insansımaymunlar ailesinin bir üyesi sayılmıştır. Bu ailenin içinde, gorillerle birlikte, orangutanlar ve şempanzeler de vardır. Zaten şempanzelerden sonra zekâ düzeyi bakımından insana en yakın hayvan gorillerdir.

Tam yetişkin, bir erkek gorilin ortalama boyu 150 cm, ağırlığıysa 200 kg'dır. Dış görünüşleriyle çoğumuzun üzerinde korkutucu bir etki bırakır. Aslında bu hayvan, hiç de korkutucu bir yaratık değildir. İri yarı erkek goril ancak çok belirli durumlarda saldırganlaşır. Sözelimi, kendi grubunu rahatsız edenlere karşı kavgayı son çare olarak seçer. Bir de grubu içinde lider konumundaki erkek gorilin eşine karşı çok duyarlılığı vardır. Dişisini kendi erkek çocukları da dahil olmak üzere herkeslerden kiskanır. Dişisi için her türlü saldırıyı göze alabilir erkek goril.

Anne gorilin gebeliği 8,5 ay sürer. Bu sürenin sonunda yavrusunu kucağına alır. Onu emzirecektir. Gorillerin ikiz yavru doğurdukları da bilinmektedir. Ama ikiz bebeklerden genelde biri yaşamayı becerebilir. Zaman geçer, bebek goril 4,5 aylık olur. Artık dört

Goriller

Soyu tükenmekte olan hayvanlardan biri de gorillerdir. Gorillerin yaşamdaki yeri, varlıkları ilk kez 17 yüzyılda fark edilmiştir. İnsanlar bu büyük maymunları, o zamanlar "adama benzeyen garip yaratıklar" diye tanımlamışlar. İlk Batı Afrika'da görüldü goriller. Bu hayvanlarla insanlar arasındaki benzerlik hem bilim çevrelerinde hem de sıradan insanlar arasında ateşli tartışmalara yol açtı. Halk arasında söylentiler çıktı; söylentiler kulaktan kulağa yayıldı. Böylece onu hiç görmemiş ama hakkında birçok şey duymuş kişiler gorilleri merak etmeye başladı. Sonunda meraklarını giderdiler ve ilk goril 19. yüzyılın ortalarında yakalandı. Ama bu kez de meraklı kişilerin soruları birbirini izledi. En

ayak üzerinde yürüyebilmektedir. 7 aylık olduklarında da, tıpkı anne ve babaları gibi ağaçlara tırmanabilmektedirler. Artık onlar haşarı birer çocuk gibi oyun oynamaya başlarlar. Kovalamaca, yakalamaca, güreş gorillerin en gözde oyunlarından. Birbirlerine yabancı olan yavrular, birbirleriyle çok iyi anlaşmaktadır. Ama aynı anlaşma yavruların anneleri için söz konusu değildir. Anneler birbirlerine karşı çok sert davranırlar. Birarada olmaktan da hiç keyif almazlar.

Bir goril yavrusu için baba çok önemlidir. Baba örnek alınacak biridir. Yavrular babanın peşinde dolaşır, hep onu izlemektedirler. Ama ergenlik çağı geldiğinde babadan uzaklaşmaya başlar yavrular. Artık zamanı gelmiştir, çok doğal bir dürtüyle çiftleşmek istemektedirler. Sonunda olanlar olur, erkek yavru dayanamayıp gruptaki genç bir dişiye saldırır. Gorillerin erkekleri dişilerini paylaşmaktan hiç hoşlanmazlar. Bu yüzden dövüşmeyi göze alırlar. Bunu söylemiştik. Gerçekten de çocuğun bu davranışı dövüşe yol açar. Sıkı bir dövüş olur. İstese oldukça zarar verebilecekken, baba, genç erkeğin bedeninde, üstün olduğunu kanıtlarcasına, yüzeysel ama unutulmayacak bir yara açar. Bu olayın üzerinden 1 ya da 2 yıl geçer. Grubunda çiftleşemeyen genç erkek, çiftleşmek için ailesini terk eder; belki de o da kendine yeni bir grup kuracaktır.

Gorillerin kuyrukları yoktur. Zaten onların ne kuyruğa ne de uzun bacaklara gereksinimleri vardır. Bu nedenle de bacakları kısadır. Kollarının uzun olması yetelidir goriller için. Çünkü omuz eklemleri birbirinden uzak olan gorillerde, uzun kollar ve aşırı esnek olan bu eklemler sayesinde hemen her açıya rahatlıkla uzanabilmektedirler. Dirsek eklemlerinin oynaklığı sayesinde de istedikleri gibi sarkabilirler. Ağaçta tutundukları yerle aralarında üç sağlam nokta belirler goriller. Yaptıkları ince bir hesaplama da tonlarca ağırlıklarına hiç aldirmeden ağaçtan ağaca dolaşır dururlar. Ağaç tepelerine de karın doyurmak ve uyumak için çıkarlar. Böylece gündüzleri yerde ya da ağaçta zaman geçirilir; gece olduğunda uyumak için ağaca çıkarlar. Genellikle dişi goril ve yavrular ağaçta uyurlarken baba goril sanki onları bekler gibi yerde uyumayı seçer.

Sabah sekize doğru uyanır goriller. Sonra iki saat süreyle beslenirler. Beslenme bittikten sonra bizlerin öğle uykusu dediğimiz gibi onlar da bir tür dinlenmeye çekilirler. Dinlenmeleri, yere uzanıp, kol ve bacaklarını iki yana açıp boylu boyunca yatmaları demektir.

Gorillerin çoğu vejeteryandırlar; yani et yemez bitkilerle beslenirler. Meyvelere bayılırlar. Günde saatlerce yürüyüp yiyecek ararlar. Hiçbir şey bulamazlarsa çerçöp yerler. Bitki gövdelerinin süngerimsi dokularını yerler. Yaprak ve tomurcuk yerler. Besinlerini ağızlarına götürürken de ellerini kullanırlar. Doğada yaşayan goriller su içmezler. Su gereksinimlerini yedikleri bitkilerin özlerinden karşılarlar.

Yaşamlarından kısa kesitler aktarmaya çalıştığımız goriller insan yerleşim alanlarının genişlemesinden dolayı hızla azalmaya başladılar. Tropik Afrika'da insanlardan uzak yerlere çekildiler, üç tür halinde yaşamlarını şimdilik sürdürüyorlar.

Gülgün Akbaba